Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1929 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen avlåten, den 15 mars 1929 dagtecknad proposition nr 214, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar,

dels ock besluta, att från riksgäldskontoret skola till Svenska bostadskreditkassan såsom dess grundfond överlämnas svenska statens fyra och en halv procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av 30,000,000 kronor med rätt för kassan att enligt bestämmelserna i förordningen förfoga över obligationerna.

Berörda förslag till förordning är av följande lydelse:

Förslag
till
Förordning

om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar.

Härigenom förordnas som följer:

Kap. I. Bostadskreditkassan.

Om kassans ändamål.

§ 1.

Svenska bostadskreditkassan har till ändamål att i enlighet med bestämmelserna i denna förordning och i reglemente, som utfärdas av Konungen, driva lånerörelse genom att lämna lån åt bostadskreditföreningar, varom i kap. II stadgas.

Om kassans fonder och obligationslån.

§ 2.

Såsom grundfond för kassan ställer staten genom fullmäktige i riksgäldskontoret till förfogande svenska statens fyra och en halv procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av minst trettio miljoner kronor. Grundfondsobligationerna fortfara att tillhöra staten, som dock ej äger att för annat ändamål förfoga över dem, så länge kassans samtliga förbindelser icke äro fullgjorda.

§ 3.

För sin lånerörelse utfärdar kassan räntebärande till innehavaren ställda obligationer. Sammanlagda beloppet av kassans utelöpande obligationer må icke uppgå till mera än tio gånger beloppet av grundfonden.

§ 4.

Grundfonden, som är avsedd att tjäna såsom säkerhet för kassans obligationer, må av kassans styrelse, efter medgivande av fullmäktige i riksgäldskontoret, kunna tillfälligtvis anlitas för fullgörande av kassans förbindelser, därvid dock skall iakttagas, att grundfonden efter plan, som av fullmäktige i riksgäldskontoret bestämmes, inom fem år skall återställas till sin förutvarande storlek. Kassan vare skyldig gottgöra staten vad staten till följd av kassans åtgärd nödgas utgiva i ränta å obligationerna.

§ 5.

De obligationer, som av kassan utfärdas, skola återbetalas genom årlig amortering enligt plan, som angives i obligationsavtalet. Obligationerna skola kunna senast tio år efter utgivandet av kassan uppsägas till inbetalning inom den tid av högst ett år, som är i obligationsavtalet bestämd.

Hava grundfondsobligationer tagits i anspråk till belopp av nominellt två miljoner kronor, må kassan icke utställa obligationer för ny långivning med mindre Konungen, efter hörande av fullmäktige i riksgäldskontoret, därtill lämnar tillstånd.

§ 6.

Såsom säkerhet för de obligationer, som av kassan utgivas, tjäna de förbindelser, som föreningarna för erhållna lån utfärda till kassan, jämte de till föreningarna för erhållna lån lämnade reverser med tillhörande hypotek.

Såsom säkerhet för förenings lån hos kassan skola pantförskrivas de till föreningen för erhållna lån lämnade reverser med hypotek.

Det åligger kassans styrelse att tillse, att föreskriven säkerhet är ställd och hålles vid makt. De till föreningarna lämnade reverser med hypotek skola ställas under offentlig vård.

§ 7.

Kassans behållna årsvinst skall avsättas till en reservfond.

Såsom bidrag till reservfonden skall förening för varje lån, som från kassan erhålles, årligen under tio år erlägga ett belopp, motsvarande en tiondels procent av lånets ursprungliga belopp. Sådant bidrag må, efter bestämmande av kassans styrelse, minskas eller upphöra att utgå, då reservfonden överstiger fem procent av kassans skulder.

Reservfondens avkastning lägges till fonden; dock må avkastningen, då fonden överstiger fem procent av kassans skulder, kunna användas till bestridande av dess förvaltningskostnader eller, till den del avkastningen ej är erforderlig för sådant ändamål, till beredande av annan lättnad för föreningarna.

§ 8.

Reservfonden skall placeras i statens, Sveriges allmänna hypoteksbanks, konungariket Sveriges stadshypotekskassas eller Svenska skeppshypotekskassans obligationer eller i obligationer, som till den säkerhet de erbjuda kunna anses jämförliga med obligationer av något av nyss angivna slag, eller ock mot säkerhet i fullgod fastighetsinteckning.

Om föreningarnas ansvarighet för kassans förbindelser.

§ 9.

Därest kassans förbindelser ej kunna infrias med anlitande av dess egna tillgängliga medel, äger kassan infordra erforderliga tillskott från föreningarna.

För kassans förbindelser svare föreningarna i förhållande till högsta under räkenskapsåret oguldna kapitalbeloppen av sina från kassan erhållna lån. Kan förening icke fullgöra den betalningsskyldighet, som till följd av denna ansvarighet åligger föreningen, vare övriga föreningar efter nyssnämnda grund ansvariga för bristen.

Om lånerörelsen.

§ 10.

Av förening gjord framställning om lån från kassan prövas av dennas styrelse. Lån till förening utlämnas i kassans obligationer till parikurs eller ock kontant. I förra fallet åligger det kassan att vara föreningens låntagare behjälplig för obligationernas försäljning på lämpligt sätt. Lämnas lånet kontant, skall föreningen gälda den kapitalrabatt och de övriga kostnader, som kassan vid sin upplåning kan hava fått vidkännas.

Lån till förening skall förräntas och amorteras genom kontant erlagd annuitet enligt fastställd plan. Amorteringstiden må ej överstiga fyrtio år. Sedan tio år förflutit från lånets mottagande, kan föreningen uppsäga lånet till inbetalning efter ett år.

Förening äger att, utöver den årliga amorteringen, göra ytterligare inbetalning å erhållet lån, antingen kontant eller i obligationer utfärdade av kassan. Föreningen vare dock skyldig att därvid underkasta sig de villkor, som kassans styrelse finner nödigt föreskriva till förekommande av förlust eller olägenhet för kassan.

Om förvaltningen m. m.

§ 11.

Kassan förvaltas av en styrelse med säte i Stockholm. Styrelsen består av det antal ledamöter, minst sju högst nio, som av ombudsstämman bestämmes, och skola suppleanter finnas till lika antal som antalet ledamöter.

Konungen utser, för en tid av tre år i sänder, två ledamöter och två suppleanter för dem. Av dessa skall en ledamot, så ock suppleanten för honom, äga insikt och erfarenhet beträffande rörelse för fastighetsbelåning. Fullmäktige i riksgäldskontoret utse, likaledes för en tid av tre år i sänder, en ledamot samt suppleant för honom. Övriga ledamöter och suppleanter väljas å ombudsstämman. Vald ledamot eller suppleant utses för tiden till den ordinarie ombudsstämma, som hålles under tredje året efter det, då valet förrättades.

En av de av Konungen utsedda ledamöterna förordnas av Konungen att vara ordförande i styrelsen. Vice ordförande väljes inom styrelsen.

Arvoden för de av Konungen och av fullmäktige i riksgäldskontoret utsedda ledamöterna bestämmas av Konungen.

Styrelsen utser verkställande direktör samt tillsätter kassans övriga tjänstemän. Beslut, varigenom verkställande direktör utsetts, vare ej gällande med mindre det biträtts av en av Konungen utsedd styrelseledamot.

Styrelseledamöter, som genom att överträda denna förordning eller med stöd av densamma meddelade bestämmelser eller eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda kassan skada, svare för skadan en för alla och alla för en.

§ 12.

För revision av styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper skola årligen utses tre revisorer med lika många suppleanter. En revisor och en suppleant för honom utses av fullmäktige i riksgäldskontoret; de övriga väljas å ombudsstämman. Av de sistnämnda skola en revisor och hans

suppleant vara av handelskammare i riket eller på annat, av Konungen godkänt sätt auktoriserad revisor.

Hava revisorer i sin berättelse mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, kassan ansvariga för all därav uppkommande skada, en för alla och alla för en.

§ 13.

Ombud för föreningarna skola årligen före utgången av juni månad samlas till ordinarie ombudsstämma i Stockholm å tid, som av kassans styrelse bestämmes. Stämman förrättar föreskrivna val av ledamöter i kassans styrelse och revisorer ävensom suppleanter för dessa samt beslutar angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Extra ombudsstämma skall styrelsen utlysa, när revisorerna sådant påyrka eller styrelsen finner omständigheterna därtill föranleda.

§ 14.

Kassans förvaltningskostnader skola, i den mån de icke bestridas på sätt i § 7 är sagt, gäldas genom bidrag av föreningarna efter ty kassans styrelse bestämmer.

§ 15.

Om kassans trädande i likvidation och om förfarandet därvid förordnar Konungen.

Vid likvidation av kassan må grundfondsobligationer tagas i anspråk allenast i den mån annan tillgång saknas, som svarar för kassans förbindelser.

Rörande användningen av vad som vid likvidationen återstår av kassans tillgångar, efter det skulderna blivit guldna, bestämmer Konungen.

Kap. II. Bostadskreditföreningarna.

Om föreningarnas ändamål.

§ 16.

Bostadskreditföreningar hava till ändamål att, i enlighet med bestämmelserna i denna förordning och i reglemente, som utfärdas av Konungen, tillhandahålla sina medlemmar lån mot säkerhet av inteckning i fastighet.

Om förenings bildande och verksamhetsområde.

§ 17.

Ansökan om tillstånd till bildande av förening göres hos Konungen.

Inom den del av riket, som Konungen för föreningen bestämmer, äger förening utöva verksamhet i samtliga städer och köpingar samt andra samhällen, för vilka byggnadsstadgan för rikets städer och de för stad meddelade bestämmelserna i hälsovårdsstadgan och i brandstadgan äro gällande, så ock i annat inom samma del av riket beläget samhälle eller tätare bebyggt område, som av Konungen förklarats skola tillhöra verksamhetsområdet.

Konungen meddelar föreskrift om det minimibelopp, för vilket förening, innan den må börja sin verksamhet, skall hos kassan hava anmält sig till erhållande av lån.

Om föreningsmedlemmarnas ansvarighet för föreningens förbindelser.

§ 18.

Medlem av förening är den, som häftar för inteckningslån hos föreningen.

§ 19.

För förenings förbindelser svare dess medlemmar i förhållande till högsta under räkenskapsåret oguldna kapitalbeloppen av sina från föreningen erhållna lån. Kan medlem icke fullgöra den betalningsskyldighet, som till följd av denna ansvarighet åligger honom, vare föreningens övriga medlemmar efter nyssnämnda grund ansvariga för bristen.

Om säkerhetsfond.

§ 20.

Förening skall såsom säkerhet för fullgörandet av sina förbindelser avsätta en säkerhetsfond.

Såsom bidrag till säkerhetsfonden skall envar låntagare erlägga en särskild avgift, motsvarande två procent av erhållet lån. Inbetalningen av avgiften må kunna fördelas på en tid av högst fem år, räknat från lånets beviljande. Grunderna för avgifternas inbetalning, därom föreningens styrelse beslutar, skola vara godkända av kassans styrelse.

Avgifterna till säkerhetsfonden må, efter medgivande av kassans styrelse, minskas eller upphöra att utgå, då säkerhetsfonden överstiger tio procent av föreningens skulder.

Inbetalar låntagare i förtid sitt lån till fullo, må, där särskilda skäl äro och kassans styrelse det medgiver, hans avgift till säkerhetsfonden helt eller delvis återbetalas till honom.

Så länge förenings verksamhet fortfar, må dess säkerhetsfond icke komma föreningens medlemmar till godo på annat sätt än i näst föregående stycke sägs eller, vad angår fondens avkastning, i reglementet må stadgas.

§ 21.

I fråga om placering av förenings säkerhetsfond skall vad i § 8 stadgas äga tillämpning.

Om lånerörelsen.

§ 22.

Förening må meddela lån allenast mot säkerhet av inteckning i bebyggd, huvudsakligen för bostadsändamål anordnad fastighet, som är nöjaktigt försäkrad mot brandskada.

För förenings utlåning lända i tillämpliga delar till efterrättelse de bestämmelser, som gälla för utlåning från kassan till föreningarna, och skall lån av förening utlämnas till låntagaren mot enahanda villkor, under vilka föreningen erhåller motsvarande lån hos kassan. Därjämte skall föreningen av låntagaren betinga sig de bidrag och avgifter, som jämlikt stadganden i denna förordning eller i reglementet skola utgå till föreningen eller från föreningen till kassan.

Lån må ej meddelas till lägre belopp än ettusen kronor.

§ 23.

Till minst det belopp, till vilket lån beviljas, skall finnas säkerhet av inteckning eller inteckningar liggande inom tre fjärdedelar av fastighetens vid föreningens värdering uppskattade värde. Inteckning skall jämväl vara belägen inom fastighetens brandförsäkringsvärde och tre fjärdedelar av dess vid taxering enligt kommunalskattelagen åsatta värde.

§ 24.

Lån må ej meddelas med mindre lån mot säkerhet av inteckning med bättre förmånsrätt i samma fastighet prövas vara på betryggande sätt ordnat. Det åligger föreningen att vid bedömandet härav iakttaga de närmare föreskrifter, som meddelas av kassans styrelse.

Om förvaltningen m. m.

§ 25.

Förening förvaltas av en styrelse med säte å den ort Konungen bestämmer. Kassans styrelse utser en av ledamöterna i föreningens styrelse ävensom suppleant för honom. Till sådan ledamot och suppleant böra utses personer med insikt och erfarenhet beträffande rörelse för fastighetsbelåning.

Föreningens styrelse utser verkställande direktör. Sådant val vare ej gällande med mindre det godkänts av kassans styrelse.

För revision av föreningsstyrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper skola årligen utses revisorer jämte suppleanter. En av revisorerna jämte suppleant för honom utses av kassans styrelse.

Ordinarie sammankomst med föreningens medlemmar skall årligen hållas. Extra föreningssammankomst hålles i de fall, som i reglementet bestämmas.

Närmare bestämmelser om styrelse, revision och föreningssammankomster meddelas i reglementet.

§ 26.

Varje förening utser till ombudsstämma, varom förmäles i § 13, ett ombud, jämte en suppleant, för varje påbörjat femtal miljoner kronor av föreningens sammanlagda oguldna lånebelopp hos kassan enligt kassans senast fastställda bokslut, dock att förening ej må representeras av flera ombud än fem.

§ 27.

Bidrag till bestridande av förenings förvaltningskostnader skola av låntagarna gäldas på sätt i reglementet närmare stadgas. Överskott, som må uppstå å dylika bidrag, skall tillföras säkerhetsfonden.

§ 28.

Om förenings trädande i likvidation och om förfarandet därvid förordnar Konungen.

Vid förenings likvidation skall vad som återstår av föreningens tillgångar, efter det skulderna blivit guldna, överlämnas till kassan.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen förordnar.

I samband med fastställandet av reglemente för kassan och föreningarna meddelar Konungen de närmare bestämmelser, som finnas erforderliga med avseende å kassans och föreningarnas bildande, och äger Konungen därvid bestämma, att interimsstyrelse för kassan och för förening skall utgöras av personer, utsedda av offentlig myndighet, ävensom att revisorer för kassan och för förening skola, för den första tiden av kassans eller föreningens verksamhet, utses av sådan myndighet.

Motioner. Till utskottets behandling hava vidare hänvisats följande i anledning av nämnda proposition nr 214 inom riksdagen väckta motioner, nämligen

inom *första kammaren:*

nr 286 av herrar *Linder* och *Öhman,*

nr 289 av herr *Larson, Edward,* och herr *Fehr* samt
nr 291 av herr *Möller;*
inom *andra kammaren:*
nr 437 av herr *Prytz* (lika lydande med förut omförmälda motion I: 289) samt
nr 442 av herrar *Hage* och *Larsson* i Göteborg (lika lydande med förut omförmälda motion I: 291).

I motionen I: 286 har hemställts,
att riksdagen ville besluta, att i det i propositionen framlagda förslaget till förordning om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar stadgas förbud för såväl styrelseledamot som tjänsteman eller revisor i bostadskreditförening att vara styrelseledamot eller tjänsteman i stadshypoteksförening,
eller, om detta ej kan bifallas,
att i förordningen föreskrives, att lån mot säkerhet av inteckning med bättre förmånsrätt i samma fastighet skall anses vara på betryggande sätt ordnat, om det utlämnats av sparbank i orten och detta icke skett med villkor om årlig avbetalning eller eljest på viss tid;
varjämte hemställts, att utskottet måtte vidtaga de ändringar i den av Kungl. Maj:t föreslagna författningstexten, som påkallas av de av motionärerna framställda ändringsförslagen.

I motionerna I: 289 och II: 437 har hemställts, att riksdagen ville besluta
att avslå propositionen nr 214 samt
att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som i motionerna angivits.

I motionerna I: 291 och II: 442 har hemställts
dels att riksdagen måtte antaga propositionen nr 214 men med följande ändringar:
I) I förordningen inskrives en bestämmelse därom, att vid givande av bostadskredit till kooperativa bostadsföreningar detta må kunna ske mot inteckning upp till 80 procent av taxeringsvärdet.
II) Kreditgivningen från den föreslagna kreditorganisationen skall kunna ske mot inteckning även till bostadsbyggande å mark, upplåten med tomträtt.
III) Kreditgivningen skall främst avse nyproduktion av bostäder och endast i undantagsfall gamla hus.
IV) Bostadskreditkassans styrelse skall bestå av sju medlemmar jämte lika många suppleanter, av vilka tre medlemmar och tre suppleanter väljas av ombudsstämman, tre medlemmar och tre suppleanter tillsättas av Kungl. Maj:t samt en medlem och en suppleant av fullmäktige i riksgäldskontoret; samt
V) I förordningen införes en bestämmelse därom, att då kooperativ bostads-

förening ingått i bostadskreditförening, skall alltid minst ett ombud för den kooperativa bostadsföreningsverksamheten ha säte i styrelsen för bostadskreditföreningen, och skall Kungl. Maj:t vid granskande av förslag till reglemente för sistnämnda slag av föreningar tillse, att sådant reglemente alltid skall innehålla ett dylikt stadgande;

dels ock att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida, i vilken mån och på vilket sätt bättre möjligheter må kunna åstadkommas främst för den kooperativa bostadsproduktionen samt för egnahemsbyggare att på rimliga villkor erhålla dels byggnadskredit, under det uppbyggande av fastighet pågår, dels även tertiärkredit.

Beträffande motiveringen för såväl propositionen som motionerna tillåter sig utskottet att, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till desamma.

Ärendets tidigare behandling.

Vissa frågor rörande ordnande av kreditgivning för bostadsändamål, i den mån densamma icke genom konungariket Sveriges stadshypotekskassas verksamhet eller annorledes varit tillfredsställande ordnad, hava sedan länge varit föremål för uppmärksamhet och givit anledning till flera utredningar och förslag. Då dessa emellertid icke lett till någon lösning av frågorna, tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande dåvarande chefen för socialdepartementet den 22 april 1926 fem personer att inom departementet såsom sakkunniga, enligt vissa direktiv, biträda med verkställande av utredning och avgivande av förslag angående ordnande av kreditgivning för bostadsbyggande (bostadskreditsakkunniga).

Efter verkställd utredning överlämnade de sakkunniga med skrivelse den 15 maj 1928 till chefen för socialdepartementet betänkande angående ordnandet av viss bostadskredit (statens offentliga utredningar 1928: 10), innefattande bland annat förslag till förordning om svenska stadsinteckningskassan och om stadsinteckningsföreningar. Till betänkandet voro fogade två skiljaktiga meningar samt ett särskilt yttrande.

Över nämnda betänkande avgåvos efter remiss yttranden av statskontoret, riksförsäkringsanstalten, socialstyrelsen, bank- och fondinspektionen, försäkringsinspektionen, statens egnahemsstyrelse, statens byggnadsbyrå samt fullmäktige för pensionsförsäkringsfonden, överståthållarämbetet och länsstyrelserna, riksgäldsfullmäktige, Stockholms stadsfullmäktige, styrelserna för Sveriges allmänna hypoteksbank och för vissa hypoteksföreningar, för konungariket Sveriges stadshypotekskassa och för vissa stadshypoteksföreningar, för svenska sparbanksföreningen, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund ävensom för Sveriges fastighetsägareförbund, för hyresgästernas sparkasse- och byggnadsföreningars riksförbund u. p. a. och för Stockholms kooperativa bostadsförening. Ytterligare avgåvos i ärendet yttranden av vissa andra myndigheter och enskilda.

Efter det remissyttrandena inkommit, överflyttades ärendet för sin fortsatta behandling till finansdepartementet, inom vilket sedermera de sakkunnigas förslag till förordning överarbetats och kompletterats.

Översikt av nu föreliggande förslag.

Det nu föreliggande förslaget till förordning överensstämmer i det väsentliga med de sakkunnigas förslag. Utgångspunkt vid förslagens avfattande har varit, att de kreditbehov det gällt att tillgodose utgjorts, vad bostadsegnahemmen angår, av såväl primär- som sekundärkredit samt, beträffande bostadskooperationen och övriga bostadsfastigheter, av sekundärkredit. Det föreliggande förslaget avser att genom inrättande av en ny kreditorganisation söka i ett sammanhang tillgodose hela det förefintliga legitima behovet av kredit för bostadsändamål i städer och stadsliknande samhällen, i den mån detta behov icke i annan ordning tillgodoses genom ändamålsenlig kreditgivning. Dock förutsätter förslaget, att bostadskooperationens behov av så kallad tertiärkredit fylles i annan ordning.

Den föreslagna organisationen utgör en sammanslutning av låntagarna själva, bildad likväl under statlig medverkan (statlig grundfond). Verksamheten lämnar ej rum för företagarvinst. Förebilder till organisationen hava i viss mån utgjorts av dels konungariket Sveriges stadshypotekskassa jämte stadshypoteksföreningarna, vilka lämna primär bostadskredit, och dels de danska hypoteksföreningarna, vilka idka sekundärbelåning.

Organisationen, som är avsedd att omfatta hela riket, består enligt förslaget av en central kassa, Svenska bostadskreditkassan, som har att anskaffa de erforderliga lånemedlen genom utställande av obligationer, och av lokala föreningar, bostadskreditföreningar, med uppgift att förmedla lånen åt sina medlemmar.

Kassan står enligt förslaget under ledning av en styrelse, i vilken Kungl. Maj:t utser ordförande och ännu en ledamot samt riksgäldsfullmäktige en ledamot. I sista hand beslutas rörande kassans angelägenheter av ombudsstämma. Denna stämma, som enligt förslaget skall sammanträda årligen, består av ombud, valda av föreningarna. Ombudsstämman väljer ledamöter av kassans styrelse utom de tre förutnämnda, beslutar om ansvarsfrihet åt styrelsen samt väljer två revisorer. En tredje revisor utses av riksgäldsfullmäktige.

Inom förening välja medlemmarna själva vid årlig föreningssammankomst styrelse och revisorer — en ledamot av styrelsen och en revisor utses dock av kassans styrelse — samt fatta beslut om ansvarsfrihet för styrelsen.

Föreningsmedlems rösträtt bestämmes, med viss begränsning, i förhållande till beloppet av hans oguldna lån hos föreningen. Efter liknande grunder fastställes det antal ombud, som förening äger utse till ombudsstämman.

Kassan utställer obligationer mot säkerhet av de skuldförbindelser med tillhörande inteckningshypotek, som de enskilda låntagarna avgiva till föreningarna, samt av föreningarnas till kassan utfärdade förbindelser för er-

hållna lån. Sammanlagda beloppet av kassans utelöpande obligationer må icke uppgå till mera än tio gånger beloppet av grundfonden (det så kallade relationstalet mellan obligationsstock och grundfond).

Låntagarna äro enligt förslaget solidariskt ansvariga för varandras förbindelser till föreningen och de olika föreningarna i sin tur likaledes solidariskt ansvariga för varandras förbindelser till kassan.

I syfte att förebygga att denna ansvarighet skulle behöva anlitas, upptager förslaget föreskrifter om fondbildning genom tillskott från låntagarna. Dylik fondbildning skall äga rum både hos kassan (reservfond) och hos varje förening (säkerhetsfond).

Såsom en yttersta säkerhet för kassans obligationer tjänar enligt förslaget en av staten tillskjuten grundfond, bestående av svenska statens fyra och en halv procent obligationer å nominellt 30 miljoner kronor, vilken fond dock fortfar att tillhöra staten och må disponeras endast i närmare angivna fall, huvudsakligen vid kassans likvidation.

Högsta tillåtna gräns, intill vilken fastighet må belånas hos den föreslagna kreditorganisationen, är 75 procent av fastighetsvärdet. Lån kan beredas för såväl äldre som nybyggda bostadshus, dock endast för färdiga hus. Valuta för lån lämnas i kassans obligationer eller ock kontant.

Det föreslås att lån skall amorteras enligt fastställd plan under högst 40 år. Lån är ouppsägbart från långivarens sida under hela lånetiden.

Utskottet. I sitt yttrande till statsrådsprotokollet rörande grundförutsättningarna för det föreliggande förslaget om tillskapande av en ny organisation för kreditgivning åt bostadsfastigheter har föredragande departementschefen i främsta rummet uppehållit sig vid frågan om sekundärkrediten för bostadshus i allmänhet. Att åtgärder för ordnande av denna kredit vore av behovet påkallade har departementschefen funnit framgå *dels* av den av bostadskommissionen på sin tid gjorda utredningen, *dels* av den omständigheten, att under tiden efter bostadskommissionens yttrande inga nya kreditgivare av betydenhet — utom statens bostadslånefond — tillkommit, *dels* av uttalanden i vissa i ärendet avgivna remissyttranden.

Departementschefen har därefter ingått på frågan om egnahemsbelåningen samt framhållit, att även här bristen på speciella kreditorganisationer gjorde sig gällande. Denna brist bleve så mycket mera kännbar därigenom, att egnahemmens kreditbehov i allmänhet bäst tillgodosåges genom lämnandet av ett enda lån, vilket emellertid då måste sträcka sig så högt upp på värdeskalan, att de sedvanliga primärkreditgivarna oftast icke kunde anlitas. Härtill komme, att egnahemsbelåningen merendels avsåge så små belopp, att många kreditgivare saknade intresse för lånen. Åtgärder till avhjälpande av dessa missförhållanden vore särskilt påkallade med hänsyn till behovet av möjligheter till omplacering av lånen ur statens egnahemslånefond.

Slutligen har departementschefen berört frågan om tillgodoseendet av bostadskooperationens kreditanspråk. Det av bostadskreditsakkunniga påvisade, för de kooperativa byggnadsföretagen speciella behovet av kredit utöver sekundärbelåningsgränsen har departementschefen i anslutning till de sakkunniga ansett icke vara en fastighetskreditfråga i egentlig mening samt därför böra lösas i ett annat sammanhang än det förevarande. Däremot har påpekats, att svårigheterna för sekundärbelåningen beträffande bostadskooperationens företag framträdde i ungefärligen samma grad som i fråga om de vanliga hyreshusen, samt att det vore av särskild betydelse att råda bot för dessa svårigheter med hänsyn till bostadskooperationens vikt ur social synpunkt.

Den föreslagna organisationen skulle alltså få till uppgift att tillgodose ett komplex av kreditbehov av tämligen skiftande karaktär och av vidsträckt omfattning. Enligt vad utskottet kunnat finna äro emellertid meningarna mycket delade med avseende å den omfattning, i vilken en nydaning av fastighetskreditgivningen är av ett verkligt behov påkallad. Det har sålunda, bland annat i vissa av de i anledning av förevarande proposition väckta motionerna, gjorts gällande, att behovet av ny fastighetskredit väsentligen begränsade sig till ett primärkreditbehov för de omkring de större städerna belägna egnahemssamhällena. Därest så vore förhållandet, synes den föreliggande uppgiften kunna i hög grad inskränkas.

Vad först beträffar spörsmålet om den sekundära krediten för bostadshus i allmänhet, vilken, sådant förslaget gestaltats, lärer komma att intaga en dominerande plats i den nya kreditrörelsen, så har utskottet icke kunnat undgå att uppmärksamma, att förslaget i denna del väsentligen grundar sig på en utredning, som hänför sig till förhållandena 17 år tillbaka i tiden och alltså före krigs- och kristiden med dess omvälvningar. Denna omständighet har också anmärkts av socialstyrelsen i dess yttrande över bostadskreditsakkunnigas betänkande. Styrelsen framhåller sålunda såsom antagligt, att de mellanliggande årens omvälvningar på det ekonomiska och sociala området, vilka efter vad av styrelsen verkställda undersökningar utvisade i hög grad påverkat bostadsstandard och hyresnivå, haft en väsentlig betydelse även för bostadskreditväsendets vidkommande och anför åtskilliga fakta, som peka i denna riktning, bland vilka här må nämnas, att de enskilda sparbankernas lån mot inteckningar under perioden stegrats mycket starkt. Härtill kommer emellertid, att bostadskommissionens utredningar enligt utskottets mening icke varit så lagda, att de giva en riktig bild av förhållandena å bostadskreditmarknaden ens vid tiden för materialets införskaffande. Såsom socialstyrelsen påpekar, lämnades den viktiga grupp av långivare, som utgöres av privatpersoner, helt åsido vid 1912 års undersökning, vilken helt byggde på primärmaterial, införskaffat från långivarna, ej från låntagarna.

En bostadskommissionens utredning kompletterande undersökning, som

kunde giva en tillförlitligare bild av förevarande kreditfrågas nuvarande läge, synes utskottet vara oundgängligen nödvändig, när ställning skall tagas till spörsmålet, om och i vilken utsträckning ett ingripande från det allmännas sida är i förevarande avseende påkallat och under vilken form ett sådant ingripande lämpligen bör ske. Med stöd av socialstyrelsens uttalande föreställer sig utskottet, att en dylik kompletterande undersökning, om den ordnas genom organ, som besitta en intim kännedom om förhållandena på förevarande område, samt till följd därav kan ske i form av »stickprov» beträffande ett urval av låntagare från typiska grupper av bebyggelseområden, icke behöver kräva större kostnader eller mycken tidsutdräkt.

Oavsett emellertid den ovisshet, som måste anses råda rörande behovet av en ny organisation för meddelande av sekundärkredit, har utskottet måst hysa tvekan beträffande det föreliggande förslaget på grund av den sammankoppling, som i detsamma skett mellan dylik sekundärkreditgivning för hyreshus och kooperativa byggnadsföretag å ena sidan och å andra sidan kreditgivningen till egnahemmen, vilken icke utan ett visst fog karaktäriserats såsom väsentligen en primärkreditfråga. Mot denna sammankoppling har riktats åtskillig kritik, särskilt från egnahemsrepresentanternas sida, och i bostadskreditsakkunnigas betänkande framfördes också, i avsikt att motverka de därav följande olägenheterna, reservationsvis ett yrkande på en tudelning av den föreslagna organisationen i vissa avseenden, en tanke, som emellertid icke upptagits i propositionen och som otvivelaktigt även skulle medföra bestämda svårigheter. Enligt utskottets mening saknas icke grund för den farhågan, att egnahemsbyggandet, såsom den mindre omfattande delen av underlaget för den tänkta organisationen, komme att finna sina intressen i viss mån tillbakasatta. Detta förhållande synes utskottet tala för att en lösning av egnahemmens kreditfråga kan vara att söka efter mera självständiga linjer.

Vad den kooperativa byggnadsverksamhetens ställning inom det föreliggande förslaget beträffar, så har utskottet måst konstatera, att de speciella anspråk, som från denna rörelses sida i kredithänseende framställts, icke komma att tillgodoses i den utsträckning, som för närvarande är fallet genom statens byggnadsbyrås låneförmedling. Utskottet föreställer sig, att det kooperativa bostadsbyggandet skulle bättre tillgodoses genom att såsom hittills erhålla sina krediter från bostadslånefonden, intill dess rörelsen hunnit så konsolidera sig, att den kan frigöras från beroendet av denna kreditgivning, vilken ju är avsedd att utgöra allenast ett provisorium.

Om alltså utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka det föreliggande förslaget redan på grund av tvekan rörande i visst avseende behovet och i andra hänseenden ändamålsenligheten av den tänkta nyorganisationen av kreditgivningen, så har emellertid detta ståndpunktstagande bestämts även av tvekan om förslagets lämplighet på grund av den vidsträckta omfattning, i vilken statens kredit skulle för ändamålet tagas i anspråk genom den

statliga grundfonden och dennas ställande i relation till beloppet utelöpande obligationer. Det måste enligt utskottets mening väcka betänkligheter, att statens kredit sålunda komme att i stor utsträckning anlitas för stödjande av en kreditgivning mot väsentligen sekundära säkerheter. En sådan verksamhet innebär nämligen utan tvivel betydande riskmoment, vilka bliva större i samma mån som långivningen — vilket enligt förslaget skulle bliva fallet — avser olikartade grupper av kreditobjekt samt utsträckes över hela landet och därmed blir svår att överblicka för den centrala ledningen. Mycket starka skäl borde enligt utskottets mening kunna andragas, därest en sådan anordning, som utskottet veterligt ej torde ha motsvarighet i något annat land, skulle kunna godtagas. Utskottet har icke genom vad i propositionen anförts blivit övertygat att sådana skäl föreligga. Enligt utskottets mening bör den förnyade utredning, som synes påkallad, även innefatta en närmare undersökning av möjligheterna att genom lokala organisationer eller företag utan direkta understöd från det allmänna tillgodose det kreditbehov, som yppar sig. En sådan undersökning torde även böra innefatta en utredning, huruvida sådana initiativ skulle kunna underlättas eller befrämjas av det allmänna genom åtgärder av annat slag än fondtillskott.

Det uppskov, som av en utredning skulle föranledas, anser utskottet ingalunda innebära någon olägenhet utan rent av vara till fördel. De senaste åren hava utmärkts av en alltjämt stegrad byggnadsverksamhet i vårt land. Med hänsyn till denna verksamhets omfattning synes ej osannolikt, att behovet av ett ökat bostadsbestånd i städer och stadsliknande samhällen snart skall vara temporärt fyllt och att en viss övermättnad å bostadsmarknaden skall komma till synes. Upprättandet av en kreditorganisation av den art, som nu föreslagits, skulle otvivelaktigt i sin mån medföra en ökad stimulans för byggnadsverksamheten, vilken i varje fall vid närvarande tidpunkt knappast vore önskvärd. Härtill kommer att för en sådan kreditorganisation starten bleve i särskild grad riskfylld, därest den ägde rum under en period av uppdrivna byggnadskostnader och fastighetsvärden sådan som den innevarande. Då något trängande behov av snabba åtgärder på fastighetskreditområdet uppenbarligen ej kan sägas vara för handen, synnerligast om, såsom utskottet förutsätter, statens bostadslånefonds verksamhet tills vidare får fortgå, synas alla skäl tala för att man giver sig tid att avvakta den föreslagna utredningens resultat.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1:o) att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke må av riksdagen bifallas;

2:o) att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och, i den mån denna därtill giver anledning, förslag i huvudsaklig överensstämmelse med de synpunkter, som ovan anförts; samt

3:o) att förevarande motioner I: 286, I: 289, I: 291, II: 437 och II: 442, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 maj 1929.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm *, *Pettersson* i Olovstorp, *Lindley* *, *Lindgren* *, *Abrahamsson, Dalberg* och *Bodin;*

från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund* *, *Wikström, Lovén, Svensson* i Betingetorp, *Höglund* i Göteborg, *Leffler* och *Edberg.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation:

av herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Lindley, Dalberg, Bäcklund, Lovén* och *Höglund* i Göteborg, vilka ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort erhålla följande lydelse:

»I en till riksdagen — — — under hela lånetiden.

Utskottet finner för sin del genom utredningen i detta ärende vara ådagalagt, att behov föreligger av bostadskreditens ordnande på ifrågavarande områden. Såsom departementschefen uttalat, kan det legitima behovet av sekundärkredit för bostadshus i allmänhet — även för bostadskooperationens fastigheter — icke anses för närvarande vara i skälig mån tillgodosett. Särskilt trängande har behovet av ett ordnande av bostadsegnahemmens kreditfråga visat sig vara. Det måste anses vara av stor social betydelse, att frågan om tillgodoseendet av dessa kreditbehov, efter många års utredningsarbete, snarast erhåller en tillfredsställande lösning. Visserligen hänför sig, såsom departementschefen framhållit, utredningen till större delen till förhållandena år 1912, medan någon mera detaljerad undersökning om förhållandena därefter av kostnadshänsyn icke företagits. Men på sätt i propositionen anförts lärer man med fog kunna antaga, att kreditgivningen på ifrågavarande områden icke till sin allmänna läggning undergått någon större förändring. Visserligen hava de kreditgivare, som meddela lån mot fastighetshypotek, sedan år 1912 väsentligen ökat sina utlåningssiffror, och nya sådana kreditgivare hava uppträtt, men det är alltjämt i huvudsak primärkrediten, som tillgodoses i lämpliga former, och mot de ökade utlåningssiffrorna svara höjda siffror såsom uttryck för kreditbehovet, väsentligen som en följd av högre fastighetsvärden. Giltighet torde därför böra tillerkännas departementschefens yttrande, att under tiden efter år 1912 icke tillkommit någon ny mera betydande kreditgivare — utom statens bostadslånefond — som visat sig äga intresse för sekundärkredit i lämpliga låneformer. Remissutlåtandena i detta ärende innehålla ock åtskilliga uttalanden till stöd för antagandet, att förhållandena å bostadskreditens område alltjämt äro otillfredsställande.

Utskottet. Behovet.

I detta sammanhang skulle möjligen en betänklighet mot upprättande av ett nytt institut för fastighetskredit kunna anföras ur den synpunkten, att bostadsbyggandet i städer och stadsliknande samhällen numera tagit en omfattning, som låter förmoda att behovet av ett ökat bostadsbestånd snart skall vara fyllt och övermättnad å bostadsmarknaden komma till synes, samt att ett stimulerande av byggnadsverksamheten genom det nya institutets tillkomst därför icke vore önskvärt vid närvarande tidpunkt. Det

bör då framhållas, att det föreliggande förslaget icke är anlagt på att särskilt främja nybyggnadsverksamhet utan på att ordna kreditförhållandena för fastigheter i allmänhet samt att, även om ett sådant främjande ändock i någon mån skulle komma att äga rum genom det nya institutets tillkomst, dess inflytande i sådant avseende icke synes böra överskattas.

Statliga åtgärder.

Då det gäller frågan om det sätt, på vilket staten bör vara verksam för ordnandet av bostadskreditens behov, synes, såsom ock departementschefen funnit, någon direkt statlig långivning icke gärna kunna ifrågakomma i detta sammanhang. Rörande spörsmålet, huruvida den ifrågasatta kreditorganisationen bör utrustas med statlig grundfond eller om bostadskreditens ordnande hellre bör äga rum helt på enskild väg, finner utskottet lika med departementschefen det icke vara välbetänkt, att — medan konungariket Sveriges stadshypotekskassa och Sveriges allmänna hypoteksbank, vilka båda utgiva obligationer mot säkerhet av primärkredit i fastighet, hava statliga grundfonder — den föreslagna nya kassan, vilken skulle bedriva låneverksamhet mot säkerhet av något mindre värdefulla fastighetshypotek, lämnas utan sådan fond.

Gemensam kreditorganisation.

Mot tanken att anordna en gemensam kreditorganisation för tillgodoseende av så olika lånebehov som bostadsegnahemmens och bostadskooperationens kredit samt sekundär kredit i allmänhet kunna onekligen vissa betänkligheter anföras. Men, såsom i propositionen närmare utvecklats, lärer i betraktande av det i någon mån vanskliga kreditunderlaget en sådan anordning vara nödvändig för erhållande av en tillräckligt bred bas för låneverksamheten. Ur kreditvärdighetens synpunkt lärer anordningen vara väl försvarlig, då de särskilda kreditarter, varom fråga är, i stort sett torde i detta hänseende vara ungefärligen likställda.

Riksorganisation.

Departementschefens förslag att fördela det nya kreditinstitutet i en central kassa närmast för medelsupplåningen och lokala föreningar för utlåningen anser utskottet med hänsyn till förhållandena i vårt land och redan befintliga organisationer på närliggande verksamhetsområden vara lämpligt. Till frågan om institutets förhållande till stadshypoteksföreningarna vill utskottet återkomma i ett senare sammanhang.

Solidarisk ansvarighet.

Det föreliggande förslaget upptager, som nämnt, såsom ekonomiskt underlag för det nya kreditinstitutet till väsentlig del föreningsmedlemmarnas solidariska ansvarighet för sin förenings förbindelser och föreningarnas motsvarande ansvarighet för kassans förbindelser. På sätt departementschefen funnit lärer, med den ställning man intagit till frågorna om det enskilda kapitalets intresserande och om direkt statlig långivning, någon annan utväg att tillföra institutet nödigt underlag vid sidan av den statliga grundfonden icke återstå än vad sålunda föreslagits, hur föga tilltalande denna utväg än kan synas. Understrykas bör emellertid departementschefens påpekande, att sedan kreditinstitutet nått ett någorlunda stort verksamhetsfält, möjligen inträffande förluster, i den mån de mot förmodan ej

täckas av uppsamlade fonder, komma att fördelas på ett så stort antal händer, att de särskilda föreningsmedlemmarnas andelar i förlusterna icke böra bliva alltför kännbara.

I motionerna I:289 och II:437 har, med utvecklande av vissa riktlinjer för en ytterligare utredning, hemställts, att riksdagen ville besluta att avslå förevarande proposition och att begära utredning och förslag i huvudsaklig överensstämmelse med de angivna riktlinjerna. Motionerna I:289 och II:437.

Vad i motionerna anförts har delvis bemötts genom vad utskottet här förut yttrat. Det må tilläggas, beträffande motionärernas farhågor för konkurrens mellan sparbankerna och den nya organisationen, att dessa farhågor säkerligen äro överdrivna. Med den väldiga utveckling sparbanksväsendet i vårt land numera uppnått — de av sparbankerna förvaltade medlen uppgingo vid utgången av år 1927 till över 2,900 miljoner kronor — lära sparbankerna, där de äro väl skötta, icke hava någon mera avsevärd konkurrens att frukta från det nya kreditinstitutet, vilket enligt förslaget med en grundfond av 30 miljoner kronor skulle kunna erhålla en låneomslutning av högst 300 miljoner kronor, en siffra som i allt fall säkerligen icke kommer att uppnås på mycket lång tid. Det må vidare framhållas, att det nya institutet icke annat än undantagsvis lärer kunna konkurrera med sparbankerna om lån mot säkerhet av primärinteckning samt, undantagslöst, ej heller kan konkurrera om lån mot säkerhet av inteckning jämte borgen eller annan tilläggssäkerhet. — Beträffande motionärernas yttrande därom, att bostadskooperationen knappast vore tillräckligt tillgodosedd med den kredit, som det nu föreslagna institutet kan erbjuda, må framhållas, att detta förhållande dock näppeligen är ett skäl mot det nya institutets tillkomst men möjligen kan medföra ett övervägande av åtgärder för fyllande av kooperationens eventuellt återstående kreditbehov. Detta behov av så kallad tertiärkredit finner utskottet emellertid lika med departementschefen icke kunna tillgodoses i det föreslagna institutet för fastighetskredit.

På sätt framgår av det nu anförda anser utskottet, att för tillgodoseende av ifrågavarande slag av lånebehov ett nytt kreditinstitut bör komma till stånd, grundat på solidarisk ansvarighet mellan låntagarna enligt det föreliggande förslaget samt organiserat i en central obligationsutgivande kassa och i lokala föreningar ävensom utrustat med en statlig grundfond att tagas i anspråk efter det uppsamlade fonder och den solidariska ansvarigheten först utnyttjats.

Rörande föreningarnas och kassans fondbildning genom låntagarna innehåller det föreliggande förslaget i huvudsak följande (förordningen §§ 20 och 7). Varje förening avsätter såsom säkerhet för fullgörandet av sina förbindelser en säkerhetsfond. Såsom bidrag till fonden erlägger envar låntagare en avgift av två procent av erhållet lån. Inbetalningen av avgiften må kunna fördelas på högst fem år, räknat från lånets beviljande. Avgifterna till fonden må, efter medgivande av kassans styrelse, minskas eller upphöra att utgå, då säkerhetsfonden överstiger tio procent av föreningens Låntagarnas folkbildning.

skulder. Inbetalar låntagare i förtid sitt lån till fullo, må, där särskilda skäl äro och kassans styrelse det medgiver, hans avgift till fonden helt eller delvis återbetalas till honom. Så länge förenings verksamhet fortfar, må dess säkerhetsfond icke komma föreningens medlemmar till godo på annat sätt än sålunda sagts eller, vad angår fondens avkastning, i reglementet må stadgas. Kassan åter skall avsätta en reservfond. Till denna lägges kassans behållna årsvinst, och skall såsom bidrag till fonden förening för varje lån från kassan årligen under tio år erlägga en tiondels procent av lånets ursprungliga belopp. Bidraget må, efter bestämmande av kassans styrelse, minskas eller upphöra att utgå, då reservfonden överstiger fem procent av kassans skulder. Fondens avkastning lägges till fonden. Dock må avkastningen, då fonden överstiger fem procent av kassans skulder, kunna användas till bestridande av dess förvaltningskostnader eller, till den del avkastningen ej är erforderlig för sådant ändamål, till beredande av annan lättnad för föreningarna.

Utskottet delar till fullo departementschefens till statsrådsprotokollet i ärendet uttalade uppfattning om vikten av att en sådan fondbildning i det nya kreditinstitutet äger rum, att den solidariska ansvarigheten icke behöver tagas i anspråk medelst uttaxering. Det synes emellertid utskottet, som om den storlek å fonderna, vid vars uppnående dels fondavsättning skulle kunna minskas eller upphöra, dels — för reservfondens del — fondavkastningen få användas till bestridande av förvaltningsutgifter, är väl kraftigt tilltagen. Om man tänker sig, att kreditinstitutet nått den största omslutning, som med en grundfond å 30 miljoner och relationstalet tio mellan obligationsstock och grundfond är tillåten, d. v. s. en omslutning å 300 miljoner kronor, skulle det krävas en reservfond å 15 miljoner och säkerhetsfonder i föreningarna å tillhopa 30 miljoner, eller uppsamlade fonder å 45 miljoner, innan avsättning till respektive fonder finge upphöra. Med andra ord, man strävar efter uppsamlade fonder, som vid institutets fulla utveckling utgöra tillhopa 150 procent av grundfonden. Härtill kommer så sistnämnda fond. Utskottet är benäget att anse, att anspråken på fondernas storlek utan olägenhet skulle kunna begränsas sålunda, att då säkerhetsfond överstiger sex procent av föreningens skulder, respektive reservfonden överstiger tre procent av kassans skulder, låntagarnas bidrag till vederbörlig fond må kunna minskas eller upphöra att utgå och — för reservfondens del — fondavkastningen användas till andra ändamål än fondens ökande. Dessa siffror innebära, att man eftersträvar uppsamlade fonder, som vid institutets fulla utveckling utgöra: för kassans del 9 miljoner och för föreningarnas del tillhopa 18 miljoner, eller sammanlagt 27 miljoner kronor. Detta belopp utgör 90 procent av grundfondens storlek. Utom att uppsamlade fonder å tillhopa 9 procent av skulderna synas i förevarande hänseende fullt betryggande, kan såsom grund för denna begränsning anföras, att låntagarna med skäl kunna göra anspråk på att, när så är möjligt, erhålla den lättnad, som fondbidragens upphörande medför, ävensom att

alltför stora fonder kunna medföra benägenhet för minskad sparsamhet vid den betydande fondavkastningens disponerande.

I övrigt har utskottet ingen annan erinran att framställa mot de föreslagna bestämmelserna om reserv- och säkerhetsfonder, än att i § 7 andra stycket synes böra föreskrivas, att de tio år, varunder bidrag till reservfonden skall erläggas, skola räknas från lånets beviljande. Detta överensstämmer med vad i § 20 om säkerhetsfond stadgats och säkerligen också med avsikten med förslaget i denna punkt.

Diverse frågor.

Rörande den föreslagna storleken å grundfonden 30 miljoner kronor (§ 2) och det stadgade relationstalet mellan kassans obligationsstock och grundfonden (§ 3) har utskottet ingen invändning att göra. Utskottet anser även förslagets bestämmelser om den högsta gräns, till vilken fastighet må genom kreditinstitutet belånas, (§ 23) så ock om föreningarnas verksamhetsområden (§ 17 andra stycket) vara lämpliga.

I fråga om förslagets detaljer i övrigt har utskottet ingen erinran att framställa.

Motionen I: 286.

I motionen I: 286 har hemställts, *att* riksdagen ville besluta att i det framlagda förslaget till förordning stadga förbud för såväl styrelseledamot som tjänsteman eller revisor i bostadskreditförening att vara styrelseledamot eller tjänsteman i stadshypoteksförening, *eller*, om detta ej kunde bifallas, *att* i förordningen föreskrives, att lån mot säkerhet av inteckning med bättre förmånsrätt i samma fastighet skall anses vara på betryggande sätt ordnat, om det utlämnats av sparbank i orten och detta icke skett med villkor om årlig avbetalning eller eljest på viss tid. Till motivering av denna hemställan hava anförts betänkligheter mot ett vittgående samarbete mellan de nya kreditföreningarna och stadshypoteksföreningarna. Sådana betänkligheter hava ansetts föreligga i två riktningar. Till en början har framhållits såsom önskvärt, att den nya kreditorganisationen icke föranleder försämring av villkoren för primärkrediten. Detta bleve fallet — har det yttrats — därest lånesökande och låntagare hos en förening för sekundärkredit till följd av persongemenskap i föreningarnas styrelser och därav föranledd påtryckning funne sig föranlåtna att belåna primärinteckningar hos stadshypoteksföreningen även i fall, då belåning exempelvis hos sparbank skulle medföra gynnsammare lånevillkor. Härtill komme, efter vad som framhållits, att då utlåning mot primärinteckningar i bostadsfastigheter i städer och stadsliknande samhällen utgör en av de viktigaste formerna för sparbankernas placering av insättarmedel, en överföring i större omfattning av primärlån från sparbankerna till stadshypoteksföreningarna skulle för de förra medföra vittgående konsekvenser genom nödvändigheten att för placering av betydande belopp söka andra utvägar, vilka bleve mera riskfyllda.

Utskottet vill med avseende å dessa farhågor framhålla, att även om påtryckningar av detta slag skulle bliva följden av persongemenskap i bostadskreditförenings och stadshypoteksförenings styrelser, några avsevärda

förskjutningar i fråga om primärinteckningarnas placering knappast därav kan befaras. Det är nämligen att märka att, såsom departementschefen framhållit, de nya kreditföreningarna böra söka samarbete ej blott med stadshypoteksföreningarna utan ock med sparbankerna. Såsom följd av samarbetet med de sistnämnda bör då möjligen kunna väntas någon motsvarande förskjutning till sparbankernas förmån. Rörande den anförda farhågan för placeringssvårigheter torde böra tilläggas, att en placering från sparbankernas sida i viss omfattning i den nya kassans obligationer, såvitt nu kan bedömas, icke torde kunna anses olämplig, då ju kassans obligationsutgivning skulle erhålla ett betydande ekonomiskt underlag. Slutligen må anföras, att vikten för den nya kreditorganisationen att till sitt förfogande erhålla tillgång till sakkunskap på fastighetsbelåningens område är så stor, att med hänsyn därtill möjligen uppstående mindre olägenheter torde böra få av sparbankerna bäras. Skulle emellertid förbud stadgas för de nya föreningarnas män att vara styrelseledamöter eller tjänstemän i stadshypoteksförening, fordrade väl följdriktigheten att enahanda förbud uppställdes mot deras befattning med sparbanks angelägenheter, men med sådana bestämmelser skulle för de nya kreditföreningarna betydande svårigheter möta för anskaffande av erforderlig sakkunskap i styrelserna.

En sådan föreskrift, som motionärerna i andra hand förordat, torde vara av beskaffenhet att allt för mycket binda vederbörande styrelse vid prövningen av primärlåns placering och kan av utskottet icke förordas. Detta hindrar icke, att ett lån mot primärinteckning i sparbank, upptaget på de förutsatta villkoren, såsom regel torde böra av styrelsen för bostadskreditförening anses på betryggande sätt ordnat.

Motionerna I:291 och II:442.

I motionerna I:291 och II:442 har hemställts *dels* att riksdagen i förslaget till förordning måtte vidtaga vissa ändringar, *dels ock* att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära utredning i fråga om bättre möjligheter främst för den kooperativa bostadsproduktionen samt för egnahemsbyggare att på rimliga villkor erhålla dels byggnadskredit under det uppbyggande av fastighet pågår, dels även tertiärkredit.

Med omförmälda ändringsförslag avses till en början införandet av en bestämmelse att kredit till kooperativa bostadsföreningar må kunna lämnas mot inteckning upp till 80 procent av taxeringsvärdet. Av vad utskottet tidigare anfört, framgår utskottets åsikt, att en så hög belåning icke bör äga rum i det ifrågasatta kreditinstitutet.

Vidare har föreslagits medgivande om kreditgivning mot inteckning även för bostadsbyggande å mark, som upplåtits med tomträtt, meddelande av föreskrift om att kreditgivningen främst skall avse nyproduktion av bostäder och endast i undantagsfall gamla hus samt vissa ändringar beträffande sammansättningen av kassans styrelse, åsyftande att majoriteten av styrelsen skulle utses av Kungl. Maj:t och fullmäktige i riksgäldskontoret. Med avseende å dessa förslag vill utskottet, i den mån utskottets ståndpunkt ej

framgår av vad redan tidigare anförts, här endast uttala att, även om de till stöd för ifrågavarande ändringsyrkanden anförda skälen i vissa delar torde förtjäna beaktande, utskottet likväl icke funnit tillräckliga skäl föreligga att för närvarande på dessa punkter tillstyrka ändringar i författningsförslaget.

Ytterligare hava motionärerna föreslagit en bestämmelse därom, att då kooperativ bostadsförening ingått i bostadskreditförening, minst ett ombud för den kooperativa bostadsföreningsverksamheten alltid skall hava säte i styrelsen för bostadskreditföreningen; och det förutsättes, att Kungl. Maj:t vid granskande av förslag till reglemente för sistnämnda slag av föreningar skall tillse, att sådant reglemente alltid innehåller ett dylikt stadgande. — Utskottet, som finner ett bifall till detta förslag rimligen böra medföra jämväl stadgande om bostadsegnahemmens och hyreshusens representation på ett eller annat sätt i föreningsstyrelserna, anser visserligen lämpligt och riktigt, att de olika fastighetsgrupper, vilkas behov skola tillgodoses i de nya föreningarna, i regel bliva representerade i föreningarnas styrelser. Att i förordningen införa uttryckliga regler i detta ämne synes utskottet dock knappast nödvändigt.

Vad slutligen angår motionärernas hemställan om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning rörande byggnads- och tertiärkredit, synes det utskottet att — om än beaktansvärda synpunkter kunna i dylikt avseende anföras — sådan hemställan i allt fall för närvarande icke bör göras.

Under åberopande av vad i det föregående anförts får utskottet hemställa, Hemställan.

att riksdagen må

A) med förklarande, att Kungl. Maj:ts i förevarande proposition nr 214 framlagda förslag till förordning om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, samt med avslag å motionerna I: 286, I: 289, I: 291, II: 437 och II: 442, för sin del antaga följande, såsom utskottets förslag betecknade förslag till förordning i ämnet:

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

Förslag
till
Förordning

om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar.

Härigenom förordnas som följer:

Kap. I. Bostadskreditkassan.

Om kassans ändamål.

§ 1.

Svenska bostadskreditkassan har till ändamål att i enlighet med bestämmelserna i denna förordning och i reglemente, som utfärdas av Konungen, driva lånerörelse genom att lämna lån åt bostadkreditföreningar, varom i kap. II stadgas.

Om kassans fonder och obligationslån.

§ 2.

Såsom grundfond för kassan ställer staten genom fullmäktige i riksgäldskontoret till förfogande svenska statens fyra och en halv procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av minst trettio miljoner kronor. Grundfondsobligationerna fortfara att tillhöra staten, som dock ej äger att för annat ändamål förfoga över dem, så länge kassans samtliga förbindelser icke äro fullgjorda.

§ 3.

För sin lånerörelse utfärdar kassan räntebärande till innehavaren ställda obligationer. Sammanlagda beloppet av kassans utelöpande obligationer må icke uppgå till mera än tio gånger beloppet av grundfonden.

§ 4.

Grundfonden, som är avsedd att tjäna såsom säkerhet för kassans obligationer, må av kassans styrelse, efter medgivande av fullmäktige i riksgäldskontoret, kunna tillfälligtvis anlitas för fullgörande av kassans förbindelser, därvid dock skall iakttagas, att grundfonden efter plan, som av fullmäktige i riksgäldskontoret bestämmes, inom fem år skall återställas till sin förutvarande storlek. Kassan vare skyldig gottgöra staten vad staten till följd av kassans åtgärd nödgas utgiva i ränta å obligationerna.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

§ 5.

De obligationer, som av kassan utfärdas, skola återbetalas genom årlig amortering enligt plan, som angives i obligationsavtalet. Obligationerna skola kunna senast tio år efter utgivandet av kassan uppsägas till inbetalning inom den tid av högst ett år, som är i obligationsavtalet bestämd.

Hava grundfondsobligationer tagits i anspråk till belopp av nominellt två miljoner kronor, må kassan icke utställa obligationer för ny långivning med mindre Konungen, efter hörande av fullmäktige i riksgäldskontoret, därtill lämnar tillstånd.

§ 6.

Såsom säkerhet för de obligationer, som av kassan utgivas, tjäna de förbindelser, som föreningarna för erhållna lån utfärda till kassan, jämte de till föreningarna för erhållna lån lämnade reverser med tillhörande hypotek.

Såsom säkerhet för förenings lån hos kassan skola pantförskrivas de till föreningen för erhållna lån lämnade reverser med hypotek.

Det åligger kassans styrelse att tillse, att föreskriven säkerhet är ställd och hålles vid makt. De till föreningarna lämnade reverser med hypotek skola ställas under offentlig vård.

§ 7.

Kassans behållna årsvinst skall avsättas till en reservfond.

Såsom bidrag till reservfonden skall förening för varje lån, som från kassan erhålles, årligen under tio år erlägga ett belopp, motsvarande en tiondels procent av lånets ursprungliga belopp. Sådant bidrag må, efter bestämmande av kassans styrelse, minskas eller upphöra att utgå, då reservfonden överstiger *fem* procent av kassans skulder.

Reservfondens avkastning lägges till fonden; dock må avkastningen, då fonden överstiger *fem* procent av kassans skulder, kunna användas till bestridande av dess förvaltningskostnader eller, till den del avkastningen ej är erforderlig för

(Utskottets förslag.)

Kassans behållna årsvinst skall avsättas till en reservfond.

Såsom bidrag till reservfonden skall förening för varje lån, som från kassan erhålles, årligen under tio år, *räknat från lånets beviljande,* erlägga ett belopp, motsvarande en tiondels procent av lånets ursprungliga belopp. Sådant bidrag må, efter bestämmande av kassans styrelse, minskas eller upphöra att utgå, då reservfonden överstiger *tre* procent av kassans skulder.

Reservfondens avkastning lägges till fonden; dock må avkastningen, då fonden överstiger *tre* procent av kassans skulder, kunna användas till bestridande av dess förvaltningskostnader eller, till den del avkastningen ej är erforderlig för

(Kungl. Maj:ts förslag.)	*(Utskottets förslag.)*
sådant ändamål, till beredande av annan lättnad för föreningarna.	sådant ändamål, till beredande av annan lättnad för föreningarna.

§ 8.

Reservfonden skall placeras i statens, Sveriges allmänna hypoteksbanks, konungariket Sveriges stadshypotekskassas eller Svenska skeppshypotekskassans obligationer eller i obligationer, som till den säkerhet de erbjuda kunna anses jämförliga med obligationer av något av nyss angivna slag, eller ock mot säkerhet i fullgod fastighetsinteckning.

Om föreningarnas ansvarighet för kassans förbindelser.

§ 9.

Därest kassans förbindelser ej kunna infrias med anlitande av dess egna tillgängliga medel, äger kassan infordra erforderliga tillskott från föreningarna.

För kassans förbindelser svare föreningarna i förhållande till högsta under räkenskapsåret oguldna kapitalbeloppen av sina från kassan erhållna lån. Kan förening icke fullgöra den betalningsskyldighet, som till följd av denna ansvarighet åligger föreningen, vare övriga föreningar efter nyssnämnda grund ansvariga för bristen.

Om lånerörelsen.

§ 10.

Av förening gjord framställning om lån från kassan prövas av dennas styrelse. Lån till förening utlämnas i kassans obligationer till parikurs eller ock kontant. I förra fallet åligger det kassan att vara föreningens låntagare behjälplig för obligationernas försäljning på lämpligt sätt. Lämnas lånet kontant, skall föreningen gälda den kapitalrabatt och de övriga kostnader, som kassan vid sin upplåning kan hava fått vidkännas.

Lån till förening skall förräntas och amorteras genom kontant erlagd annuitet enligt fastställd plan. Amorteringstiden må ej överstiga fyrtio år. Sedan tio år förflutit från lånets mottagande, kan föreningen uppsäga lånet till inbetalning efter ett år.

Förening äger att, utöver den årliga amorteringen, göra ytterligare inbetalning å erhållet lån, antingen kontant eller i obligationer utfärdade av kassan. Föreningen vare dock skyldig att därvid underkasta sig de villkor, som kassans styrelse finner nödigt föreskriva till förekommande av förlust eller olägenhet för kassan.

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

Om förvaltningen m. m.

§ 11.

Kassan förvaltas av en styrelse med säte i Stockholm. Styrelsen består av det antal ledamöter, minst sju högst nio, som av ombudsstämman bestämmes, och skola suppleanter finnas till lika antal som antalet ledamöter.

Konungen utser, för en tid av tre år i sänder, två ledamöter och två suppleanter för dem. Av dessa skall en ledamot, så ock suppleanten för honom, äga insikt och erfarenhet beträffande rörelse för fastighetsbelåning. Fullmäktige i riksgäldskontoret utse, likaledes för en tid av tre år i sänder, en ledamot samt suppleant för honom. Övriga ledamöter och suppleanter väljas å ombudsstämman. Vald ledamot eller suppleant utses för tiden till den ordinarie ombudsstämma, som hålles under tredje året efter det, då valet förrättades.

En av de av Konungen utsedda ledamöterna förordnas av Konungen att vara ordförande i styrelsen. Vice ordförande väljes inom styrelsen.

Arvoden för de av Konungen och av fullmäktige i riksgäldskontoret utsedda ledamöterna bestämmas av Konungen.

Styrelsen utser verkställande direktör samt tillsätter kassans övriga tjänstemän. Beslut, varigenom verkställande direktör utsetts, vare ej gällande med mindre det biträtts av en av Konungen utsedd styrelseledamot.

Styrelseledamöter, som genom att överträda denna förordning eller med stöd av densamma meddelade bestämmelser eller eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda kassan skada, svare för skadan en för alla och alla för en.

§ 12.

För revision av styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper skola årligen utses tre revisorer med lika många suppleanter. En revisor och en suppleant för honom utses av fullmäktige i riksgäldskontoret; de övriga väljas å ombudsstämman. Av de sistnämnda skola en revisor och hans suppleant vara av handelskammare i riket eller på annat, av Konungen godkänt sätt auktoriserad revisor.

Hava revisorer i sin berättelse mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, kassan ansvariga för all därav uppkommande skada, en för alla och alla för en.

§ 13.

Ombud för föreningarna skola årligen före utgången av juni månad samlas till ordinarie ombudsstämma i Stockholm å tid, som av kassans

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

styrelse bestämmes. Stämman förrättar föreskrivna val av ledamöter i kassans styrelse och revisorer ävensom suppleanter för dessa samt beslutar angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Extra ombudsstämma skall styrelsen utlysa, när revisorerna sådant påyrka eller styrelsen finner omständigheterna därtill föranleda.

§ 14.

Kassans förvaltningskostnader skola, i den mån de icke bestridas på sätt i § 7 är sagt, gäldas genom bidrag av föreningarna efter ty kassans styrelse bestämmer.

§ 15.

Om kassans trädande i likvidation och om förfarandet därvid förordnar Konungen.

Vid likvidation av kassan må grundfondsobligationer tagas i anspråk allenast i den mån annan tillgång saknas, som svarar för kassans förbindelser.

Rörande användningen av vad som vid likvidationen återstår av kassans tillgångar, efter det skulderna blivit guldna, bestämmer Konungen.

Kap. II. Bostadskreditföreningarna.

Om föreningarnas ändamål.

§ 16.

Bostadskreditföreningar hava till ändamål att, i enlighet med bestämmelserna i denna förordning och i reglemente, som utfärdas av Konungen, tillhandahålla sina medlemmar lån mot säkerhet av inteckning i fastighet.

Om förenings bildande och verksamhetsområde.

§ 17.

Ansökan om tillstånd till bildande av förening göres hos Konungen.

Inom den del av riket, som Konungen för föreningen bestämmer, äger förening utöva verksamhet i samtliga städer och köpingar samt andra samhällen, för vilka byggnadsstadgan för rikets städer och de för stad meddelade bestämmelserna i hälsovårdsstadgan och i brandstadgan äro gällande, så ock i annat inom samma del av riket beläget samhälle eller tätare bebyggt område, som av Konungen förklarats skola tillhöra verksamhetsområdet.

Konungen meddelar föreskrift om det minimibelopp, för vilket förening, innan den må börja sin verksamhet, skall hos kassan hava anmält sig till erhållande av lån.

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

Om föreningsmedlemmarnas ansvarighet för föreningens förbindelser.

§ 18.

Medlem av förening är den, som häftar för inteckningslån hos föreningen.

§ 19.

För förenings förbindelser svare dess medlemmar i förhållande till högsta under räkenskapsåret oguldna kapitalbeloppen av sina från föreningen erhållna lån. Kan medlem icke fullgöra den betalningsskyldighet, som till följd av denna ansvarighet åligger honom, vare föreningens övriga medlemmar efter nyssnämnda grund ansvariga för bristen.

Om säkerhetsfond.

§ 20.

Förening skall såsom säkerhet för fullgörandet av sina förbindelser avsätta en säkerhetsfond.

Såsom bidrag till säkerhetsfonden skall envar låntagare erlägga en särskild avgift, motsvarande två procent av erhållet lån. Inbetalningen av avgiften må kunna fördelas på en tid av högst fem år, räknat från lånets beviljande. Grunderna för avgifternas inbetalning, därom föreningens styrelse beslutar, skola vara godkända av kassans styrelse.

Avgifterna till säkerhetsfonden må, efter medgivande av kassans styrelse, minskas eller upphöra att utgå, då säkerhetsfonden överstiger *tio* procent av föreningens skulder.

Inbetalar låntagare i förtid sitt lån till fullo, må, där särskilda skäl äro och kassans styrelse det medgiver, hans avgift till säkerhetsfonden helt eller delvis återbetalas till honom.

Förening skall såsom säkerhet för fullgörandet av sina förbindelser avsätta en säkerhetsfond.

Såsom bidrag till säkerhetsfonden skall envar låntagare erlägga en särskild avgift, motsvarande två procent av erhållet lån. Inbetalningen av avgiften må kunna fördelas på en tid av högst fem år, räknat från lånets beviljande. Grunderna för avgifternas inbetalning, därom föreningens styrelse beslutar, skola vara godkända av kassans styrelse.

Avgifterna till säkerhetsfonden må, efter medgivande av kassans styrelse, minskas eller upphöra att utgå, då säkerhetsfonden överstiger *sex* procent av föreningens skulder.

Inbetalar låntagare i förtid sitt lån till fullo, må, där särskilda skäl äro och kassans styrelse det medgiver, hans avgift till säkerhetsfonden helt eller delvis återbetalas till honom.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Så länge förenings verksamhet fortfar, må dess säkerhetsfond icke komma föreningens medlemmar till godo på annat sätt än i näst föregående stycke sägs eller, vad angår fondens avkastning, i reglementet må stadgas.

(Utskottets förslag.)

Så länge förenings verksamhet fortfar, må dess säkerhetsfond icke komma föreningens medlemmar till godo på annat sätt än i näst föregående stycke sägs eller, vad angår fondens avkastning, i reglementet må stadgas.

§ 21.

I fråga om placering av förenings säkerhetsfond skall vad i § 8 stadgas äga tillämpning.

Om lånerörelsen.

§ 22.

Förening må meddela lån allenast mot säkerhet av inteckning i bebyggd, huvudsakligen för bostadsändamål anordnad fastighet, som är nöjaktigt försäkrad mot brandskada.

För förenings utlåning ända i tillämpliga delar till efterrättelse de bestämmelser, som gälla för utlåning från kassan till föreningarna, och skall lån av förening utlämnas till låntagaren mot enahanda villkor, under vilka föreningen erhåller motsvarande lån hos kassan. Därjämte skall föreningen av låntagaren betinga sig de bidrag och avgifter, som jämlikt stadganden i denna förordning eller i reglementet skola utgå till föreningen eller från föreningen till kassan.

Lån må ej meddelas till lägre belopp än ettusen kronor.

§ 23.

Till minst det belopp, till vilket lån beviljas, skall finnas säkerhet av inteckning eller inteckningar liggande inom tre fjärdedelar av fastighetens vid föreningens värdering uppskattade värde. Inteckning skall jämväl vara belägen inom fastighetens brandförsäkringsvärde och tre fjärdedelar av dess vid taxering enligt kommunalskattelagen åsatta värde.

§ 24.

Lån må ej meddelas med mindre lån mot säkerhet av inteckning med bättre förmånsrätt i samma fastighet prövas vara på betryggande sätt ordnat. Det åligger föreningen att vid bedömandet härav iakttaga de närmare föreskrifter, som meddelas av kassans styrelse.

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

Om förvaltningen m. m.

§ 25.

Förening förvaltas av en styrelse med säte å den ort Konungen bestämmer. Kassans styrelse utser en av ledamöterna i föreningens styrelse ävensom suppleant för honom. Till sådan ledamot och suppleant böra utses personer med insikt och erfarenhet beträffande rörelse för fastighetsbelåning.

Föreningens styrelse utser verkställande direktör. Sådant val vare ej gällande med mindre det godkänts av kassans styrelse.

För revision av föreningsstyrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper skola årligen utses revisorer jämte suppleanter. En av revisorerna jämte suppleant för honom utses av kassans styrelse.

Ordinarie sammankomst med föreningens medlemmar skall årligen hållas. Extra föreningssammankomst hålles i de fall, som i reglementet bestämmas.

Närmare bestämmelser om styrelse, revision och föreningssammankomster meddelas i reglementet.

§ 26.

Varje förening utser till ombudsstämma, varom förmäles i § 13, ett ombud, jämte en suppleant, för varje påbörjat femtal miljoner kronor av föreningens sammanlagda oguldna lånebelopp hos kassan enligt kassans senast fastställda bokslut, dock att förening ej må representeras av flera ombud än fem.

§ 27.

Bidrag till bestridande av förenings förvaltningskostnader skola av låntagarna gäldas på sätt i reglementet närmare stadgas. Överskott, som må uppstå å dylika bidrag, skall tillföras säkerhetsfonden.

§ 28.

Om föreningens trädande i likvidation och om förfarandet därvid förordnar Konungen.

Vid förenings likvidation skall vad som återstår av föreningens tillgångar, efter det skulderna blivit guldna, överlämnas till kassan.

Denna förordning träder i kraft den dag Konungen förordnar.

I samband med fastställandet av reglemente för kassan och föreningarna meddelar Konungen de närmare bestämmelser, som finnas erforderliga med avseende å kassans och föreningarnas bildande, och äger Konungen därvid bestämma, att interimsstyrelse för kassan och för förening skall

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

utgöras av personer, utsedda av offentlig myndighet, ävensom att revisorer för kassan och för förening skola, för den första tiden av kassans eller föreningens verksamhet, utses av sådan myndighet.

B) besluta, att från riksgäldskontoret skola till Svenska bostadskreditkassan såsom dess grundfond överlämnas svenska statens fyra och en halv procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av 30,000,000 kronor med rätt för kassan att enligt bestämmelserna i förordningen förfoga över obligationerna.»

Stockholm, Isaac Marcus Boktryckeri-Aktiebolag, 1929.